

J. M. KEYNES: *The economic consequences of the peace.*
279 S. Macmillan & Co. London 1919.

Indledningen til denne Bog er en højst interessant og velskreven Skildring af Lloyd Georges, Wilsons og Clemenceaus Personligheder og disses Sammenspil under de Forhandlinger, der førte til Fredstraktaten af 28. Juni 1919 — den Carthagiske Fred, som Forf. betegner den. Det Indtryk, Forf. vil give af Clemenceaus stupide Had, af Lloyd Georges Smidighed og Udnyttelsen af Situationen til egen politisk Fordel og Wilsons maabende Hæderlighed, er uforglemmeligt, og har i sin Opbygning og efter alt, hvad der sluttelig hændte, saa meget Sandsynlighed for sig, at de Indvendinger, der fra engelsk og amerikansk Side er fremført (jfr. S. 321), nok ændrer Linjer i Billedet, men ikke Helhedsindtrykket. Den, der ikke har Taalmodighed til at gaa i Gang med Bogens Midterparti: Fredstraktatens økonomiske Paragraffer og disses Betydning for Tysklands og dermed for Europas fremtidige økonomiske Liv, vil ikke have fortrudt at have forskaffet sig Bogen blot for dette Indledningskapitels Skyld.

Midterpartiet er altsaa tungere og giver først en Beskrivelse af, hvorledes Traktaten, Led for Led, ødelægger Tysklands økonomiske Evne gennem (den nu modificerede) Kulaflevering, ved Udlevering af Handelsflaaden, af Kolonierne, ved Risikoen for, at de allierede kan gøre sig betalt i tyske Foretagender ude i Verden osv. Forf. resumerer dette Kapitel saaledes: „Paa denne Maade er Fredstraktatens økonomiske Paragraffer vidtomspændende og lidet er blevet overset, som kan forarme Tyskland nu eller modvirke dets fremtidige Udvikling. Under disse Forhold skal Tyskland betale i et Omfang og paa en Maade, der skal nærmere undersøges i næste Kapitel“.

Dette Kapitel indledes med en Paavisning af det store Løftebrud, hvormed Vaabenstilstands-Ovenskomstens „all damage done to the civilian population of the Allies and

to their property by the aggression of Germany by land, by sea and from the air" faar Fredstraktatens Tilføjelse „and in general all damage as defined in Annex I. hereto“, hvorved det paalægges Tyskland i Virkeligheden at bære de Allieredes Udgifter til Krigen, at yde en Krigsskadeserstatning i Strid med Præsident Wilsons til Grund for Vaabensstilstands-Overenskomsten liggende Udtalelse om, at „there shall be no annexations, no contributions, no punitive damages“. Forf. paaviser, hvorledes politiske Hensyn og de i Ententelandene udbredte fantastiske Forestillinger om Tysklands Evne til at betale, arbejder hinanden Haand i Haand, saaledes at et Beløb, der af Forf. anslaaes til 2 Milliarder £ i Henhold til de Betingelser, paa hvilke Tyskland havde nedlagt Vaabnene, bliver til Fredstraktatens 8 Milliarder. Forf. undersøger nu Tysklands Evne til at betale dette Beløb. Der kan blive Tale om noget Guld og Sølv, men selvfølgelig for Beløb, der i denne Sammenhæng ingen Rolle spiller, og om en Del Værdipapirer; men heller ikke her kan der være stort tilbage efter Krigsaarenes Brug af dem. Det, Tyskland kan have at betale med, naar Beløbene er saa store som de, hvorom det her drejer sig, er det aarlige Overskud paa Betalingsbalancen. Men i det Femaar, der ender med 1913, havde Tyskland et Indførselsoverskud paa 73 Mill. £ aarlig, saaledes at dette Minus har maattet dækkes ved Fragtfart, ved Renter af Kapitaler i Udlandet osv. Men Tysklands Flaade er berøvet det, dets Foretagender likviderede, dets Markeder ødelagt. Et af to maa hænde: Enten maa de Allierede finde sig i, at tyske Varer igen kommer ind paa de udenlandske Markeder for derigennem at gøre det muligt for Tyskland at skaffe sig Midler til at betale sin Gæld, eller ogsaa maa de i stort Omfang give Afkald paa Betaling. Prof. Taussig — en af de amerikanske finansielle Sagkyndige ved Fredskonferencen — siger i et Foredrag, han holdt paa The American Economic Associations Aarsmøde i December 1919: A distinguished french statesman — one whose name, were I free to

give it, would carry weight — remarked to me, in the course of a conversation in which the inevitableness of Germanys expanding exports was pointed out: „if this proves to be the case, if Germany cannot pay without competing with us and displacing us in the export trade of Russia and Siberia, — we will simply cancel the reparations“. Nuvel, det synes jo ikke som om der endnu i Frankrig er nogen Trang til at „slaa en Streg over Erstatningen“, men det maa dog haabes, at Forstaaelsen af den her antydede økonomiske Nødvendighed for overhovedet at tilvejebringe Erstatningsbeløbet, vil medføre, at dette kommer til at ligge indenfor rimelige Grænser. Thi det maa jo være givet, at skal europæisk Erhvervsliv genskabes og derigennem Ro og ordnede Forhold i vor Verdensdel vende tilbage, saa maa Centraleuropa atter indtage sin Plads som Producent og som Aftager, og dette opnaas ikke, medmindre Tyskland kan komme til at beholde en rimelig Del af Udbyttet af sit Arbejde. Spørgsmaalet om et fast Erstatningsbeløb eller om aarlige Ydelser, fastsatte af den Commission des Réparations, som Tyskland ingen Indflydelse har paa, i Forhold til dets Evne Aar for Aar, behandler Mr. Keynes i usædvanlig voldsomme Ord. Han sammenligner Udpresningen af saadanne svingende aarlige Ydelser med en levende Flaaning, der, „hvor behændigt og dygtigt den end blev udført og med al Hensyntagen til ikke at dræbe Patienten under Operationen, vilde være en Politik, som Menneskehedens Dom snart vilde erklære for en af de modbydeligste Handlinger, en grusom Sejrherre har foretaget saa langt tilbage, vor Civilisations Historie rækker“.

Endelig giver den sidste Del af Mr. Keynes Bog en Beskrivelse af Europa, som det økonomisk er efter Verdenskrigen, og en i praktiske Enkeltheder gaaende Oversigt over den Forsonlighedens Politik, som Forf. anser det nødvendigt at der føres, for at Verdensdelen atter kan komme paa Fode.